

המאורות בשליטת הזמן, ואח"כ לקבל השכר לנצחיות, הנה כך הוצרך להיות מוכן במאורות עצמם. והנה אריך ממנו ולמטה במ תלוי הכל לפי ההנהגה הצריכה לזמן התיקון והעבודה ומאריך אנפין ולמעלה הוא מה שעתיד להיות, אך באמת משם נמשכים גם למטה ענינים ותיקונים לפי הסוד הזה כמו שאפרש לך בס"ד.

והנה מה שמתלבש באריך מעתיק דהיינו ז"ת שבו, הכל הוא לפי מה שצריך להנהגה הזאת, אבל מה שנשאר למעלה הוא בסוד הנצחיות והיינו רישא דלא אתיידע, אך עכ"ז ודאי הם נקשרים זה בזה, וע"כ עתיקא קדישא איקרי אי"ן מפני עתיק היינו רדל"א המתחברת בו, ונמצא אריך יש בו ב' בחינות, אחת, הוא מה שהוא לצורך התחתונים ואחת, מה שהוא מתקשר בעליונים ומצד זה נקרא אי"ן עכ"ל.

הנהגת האריך והנהגת הו"א.

אדיר במרום דף ס' ע"א:

ותבין ג"כ עניין אריך עצמו עכשיו עם עניין ז"א, הנה כבר אמרתי שמעשה הצמצום אינו להמציא ההנהגה הזאת של הבחירה לבד שיתבטל בזמן ההנהגה הבאה שהיא הנהגת התיקון או שיצטרך פעולה אחרת, אלא הוא עצמו מוליד ההנהגה הזאת להגמר בהנהגה הבאה, לפיכך נמצאת באמת הנהגה הזאת תלויה ונמשכת לפי העתיד לבוא, ולכן נמצא האריך עצמו בזמן תיקון ז"א כמו שהוא עכשיו, כי אריך הוא לפי סוף הרצון שממנו נמצא הרצון של עתה רק שאין סוף הרצון מתגלה עתה אלא כמו טעם אל הרצון של עתה ולכוונה תכליתית ובדרך חשק, כי אין ההנהגה על ידו, וההנהגה ברצון של עכשיו שהוא הנראה בצמצום והוא בז"א וכשיהיה הז"א כמו האריך אז יהיה נקרא רצון מגולה באמת, והוא סוד: לקרוא שנת רצו"ן לה' ויום נקם וכו', כי באמת שני דברים ימצאו הנקם מצד ההנהגה התחתונה, והרצון מצד עליונה ועוד אדבר מזה בע"ה.

והנה תבין עתה למה האריך מחזיר הדין לחסד מה שהז"א מנהיג בחסד ודין, כי באמת סוף הרצון היא החזרת הדין לחסד ואין הרצון של עתה רוצה אלא בכוונה תכליתית הזו, וע"כ הסוף הזה הוא שורש הרצון של עתה רק שאם יפעול עתה סוף הרצון אינו אלא בדרך צדקה, וכשיפעול בזמנו יהיה בזכות כשהז"א יהיה כמו האריך שמעשה התחתונים יהיו גורמים לזה, כי ז"א הוא סוף הרצון מצד עצמו ולא מצד שגרמו גילוי מעשה התחתונים, וע"כ אי אפשר להיות הנהגתו כי אם בדרך חשק שיהיה כך לבסוף, אבל עכ"ז זהו פשוט שאינו שווה היות הרצון של עכשיו נולד מסוף הרצון הזה, שע"כ אפילו שהרצון של עכשיו הוא דין אבל עכ"פ הוא נגלה ומכין אל החזרת הדין לחסד כמו

אם היה רצון של עכשיו שלם בפני עצמו ושהנהגה הבאה תהיה רצון אחר, שודאי זה הרצון לא יהיה מתוק כלל והבן זה, שע"כ מה שנסדר באריך בסוד החזרת הדין לחסד ממתק דיני ז"א במקומן כמו שנתבאר לך כבר.

והנה כבר שמעת למעלה היות ב' דברים בפעולת האריך, אחת היותו שורש לאצילות לפי עניין השתלשלותו, והוא המפורש באד"ז, ושניה הנהגתו של החזרת דין לחסד המפורש באד"ר, והוא סוד ההנהגה של סוף הרצון כנ"ל העומדת אפילו בזמן הרצון של עתה כי הוא משעובד אל הסוף ותלוי בו.

ולפעמים ^{אוצר החכמה} יהיה גילוי אריך שיעבור הדינין שלמטה, והוא בהתחזק הרצון לרצות הסוף בלי המתנינו לעבור כל האמצע, וגם צריך להעמיד הדברים בתיקון כי הוצרך שיהיה חזק זה שיתגלה לפעמים סוף הרצון להתגבר בכחו עד שלפי הדברים האלה סוף סוף ישוב כל הרע לטוב, ואל יקשה שא"כ אין תיקון הבחירה שלם יען הוא נצרך סוף סוף לחסד ולכחו, כי האמת הוא שעכ"ז אין דבר בחסד אלא שהמאציל ית"ש הכין כבר מצוות שכחם יהיו לגלות הנהגת האריך בזמן הצריך, ונמצא כי גילוי האריך לא יהיה בחסד אלא שהמעשה עצמו הוא כמו בחסד, דהיינו, שאינו לפי ההכנה אלא בהתגברות כח סוף הרצון, והבן היטב, כי באמת יש כמה וכמה פרטים בעניין הזה עמוקים מאד אין כאן מקום ביאורם.

אמנם כבר שמעת איך אפילו בלי גילוי סדר האריך הן ממתקין סדרי הז"א, ואל יקשה לך מה שאמרתי למעלה שאריך הוא לפי הנהגת הזמן וכאן אני אומר שסדריו ע"פ סוף הרצון, ונראה לכאורה שזהו סתירה, כי באמת הם שני דברים.

ועניין סוף הרצון אינו נצחיות לבד כמו שנראה כי אריך הוא החזרת הדין לחסד, רק שאח"כ יהיה נקבע כך בנצחיות לפי שנתקנו, פירוש, כי הנצחיות מצד מה שהוא נצחיות אינו סוף הרצון אלא שבו יהיה נקבע סוף הרצון לפעול, כי הנהגת הזמן הוא המאורות המעכבים איש על חבירו, והנצחיות הוא שכולם מאירים, אך סוף הרצון ואמצע הרצון הוא עניין הבחירה או החזרת הדין לחסד, ושניהם תחת הנהגה הזמנית אלא שהחזרת הדין לחסד לא היה ראוי להתגלות בזמן הנהגת הזמנית אם לא ע"י מעשה התחתונים שהוא שורש להנהגת הבחירה, והבן היטב עכ"ל.

ועתה אחרי שהבאנו כמה ציטוטים בעניין מהות פרצוף אריך בכל הנוגע להנהגת העולמות נסכם בקיצור נמרץ ובאופן כללי תוכן כל הי"ד פרקים שבשער אריך.

פרק א:

אוצר החכמה

מה הן הבחי' שלקח פר' אריך לבניין פרצופו ממ"ה ומב"ן.

אופן התלבשות עתיק באריך.

אוצר החכמה שבחי' הדכו"ן שבאריך הם פרצוף אחד בלבד.

בעניין יסוד דעתיק.

פרק ב':

בעניין התלת רישין המוז' באדרא ואופן התלבשות אור א"ס ב"ה בהן.

פרק ב' מ"ק:

בעניין הי"ב פרצופים דאצילות איך מלבישים על פרצוף אריך.

אוצר החכמה בעניין מלכות דאריך שנעשתה ע"י נה"י דעתיק.

פרק ב' מ"ב:

בעניין עתיקא קדישא המוז' בזוהר.

אוצר החכמה בעניין הבחי' דמ"ה וב"ן שלקח אריך לבניין פרצופו.

ההבדלים שיש בין פר' אריך לפר' עתיק בעניין מעמד המ"ה וב"ן.

פרק ג':

בביאור עניין התיקון שהוא עניין המשכת אור הא"ס ב"ה דרך מסכים ולבושים כדי שהתחתונים יוכלו לקבלו.

בעניין התלת רישין המוז' באדרא בפרטי פרטים ובהרחבה רבה.

פרק ד':

בעניין העצמות וכלים שבתלת רישין בפרטי פרטים ובהרחבה רבה.

פרק ה':

בעניין הי"ג חיוורתי והי"ג נימין מה הן ואיך נעשו.

שהי"ג חיוורתי משלימין את הדיקנא דז"א לט' וגם לי"ג תיקונים.

מבאר ב' אופנים בעניין עשיית הי"ג תיקוני דיקנא דז"א.

ביאור הפסוק: ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר ומאמר האדרא: ומנהירו
דהאי חיוורתי ירתי צדיקייא ת' עלמין דכסופין.

פרק ה' מ"ב כללים:

כלל א':

בביאור עד היכן מקום התפשטות החיוורתי הנימין והדיקנא.

בביאור מקום טבורא דליבא היכן הוא.

אוצר החכמה

בביאור מקום הלבשת פרצופי או"א וז"א על אריך.

בביאור פסוק: אנכי איש חלק.

בישוב המאמרים הסותרים אם החיוורתי מעולים מן הנימין או להיפך.

כלל ב':

בביאור למה שורש הקלי' הוא בשערות דז"א ושורש הדינין בשערות הנוקבא
והיה צריך להיות להיפך.

כלל ג':

בעניין צבע השערות של הפרצופים.

כלל ד':

אוצר החכמה

בביאור למה אוצר החכמה שערי רישא שעיעין ושל דיקנא קשישין.

פרק ו' מ"ק:

שמות הז' תיקוני דיקנא.

בביאור ז"ת דעתיק המתלבשים בז' תיקוני גולגלתא דאריך.

בביאור גו"ה דעתיק בסוד פנימיותם וחיצוניותם.

בביאור ג"ר דעתיק שלא נתלבשו באריך.

בביאור חכמה ובינה דעתיק שהאירו עד מצח דאריך והמסתעף מזה.

בביאור איך דיני ז"א נכפין ע"י ההארות הבאות מעתיק ומאריך

בביאור האוירא שבין גולגלתא ומוחא.

שהגולגלתא ומוחא סתימאה דאריך שניהם מתפשטים לי"ג תיקונים.

מונה ומבאר איך הי"ג תיקוני דגולגלתא כלולים הי"ס.

בביאור העניין למה כל פרצוף יש לו בחי' י"ג.

בביאור דעת דעתיק המתגלה באוירא שבאריך.

בביאור איך הי"ג נימין דשערי יוצאים מהאוירא אשר בת"ת דאריך.

פרק ז':

למה פר' עתיק נקרא עתיק יומין.

ששערות דאריך נמשכין עד רישא דז"א ולא עד בכלל בסוד הפסוק: אנכי איש חלק.

מה הם הג' מיני השפעות הנמשכות לז"א הבאות מעתיק לאריך.

שז"א מבחי' אחת גדול באו"א כמ"ש באדרא: או"א מהאי מוחא נפקי - ז"א בעתיקא תליא ואחיד.

ביאור מאמר הזוהר: תליא ואחיד.

ביאור מאמר הזוהר: בהאי עתיקא לא איתגליא אלא רישא בלחודוי ודיקנא תליא עד טבורא דלבא.

מקום הלבשת או"א חז"ן על פר' אריך.

בביאור התלבשות ז"ת דעתיק בז' תיקוני גולגלתא דאריך.

שעצמות כל הז"ת דעתיק נתלבשו עד הוד דאריך ואח"כ יסוד דעתיק האיר בתנה"י דאריך.

ביאור מאמר חז"ל: ב' מלכים משתמשים בכתר אחד.

שכל ספירת ת"ת נחלקת לב' אלא שיש הבדל בין ת"ת דעתיק המלובש בבינה דאריך לת"ת דאריך וז"א לעניין אופן חלוקתו.

בביאור הטעם למה התלבשות חסד וגבורה דעתיק בגולגלתא ומוחא סתימאה דאריך היה בת אחת ולא הזה אחר זה.

שיסוד דעתיק מתגלה במצח ובדיקנא דאריך.

הסיבה למה אין זקן לנשים.

פרק ח':

הסיבה למה הבינה דאריך ירדה לגרון ולמה נקראת כתר ושופר.

הסיבה למה דעת דאריך ירדה בין תרין כתפין דיליה.

מבאר בהרחבה כמה פרטים בעניין כתר וחכמה דאריך ואלו הן:

שכתור וחכמה דאריך נכללין זה בזה וזה בזה ולכן יש בחי' כו"ח בכתור וכו"ח בחכמה דאריך.

שבכתור וחכמה דאריך יש אור יש ואור חוזר.

שכל אחת מהנ"ל מתפרסת לי"ס.

שהמקיפים שבכו"ח עומדים הפוכים הן בכללות והן בפרטות.

הסיבה למה מהכ' ספירות של מקיפי הפנים לא נתגלו כ"א י"ג בלבד בסוד הי"ג תיקוני דיקנא דאריך.

שסדר המקומות של הי"ג תיקוני דיקנא דאריך בפניו הם כפי ההערכה שהעריך המאציל העליון ית"ש ולא כפי ראות עינינו.

פרק ט':

מבאר והולך שמות ומקום הי"ג תיקוני דיקנא.

מבאר שהי"ג תיקוני דיקנא שהזכיר מיכה המורשתי הם פנימיות הדיקנא בסוד המשחתא קדישא, ואלו שהזכיר משה ע"ה הם חיצוניותה.

פרק י':

בביאור מי הן הי"ג ספירות מתוך הכ' ספירות דכתור וחכמה שנתגלו בי"ג תיקוני דיקנא.

שהיסוד דכתור נתגלה בבינה דחכמה בסוד: נוצר חסד.

השמועות בעניין המקיפים והפנימיים איך הם מכוונים אלו כנגד אלו.

פרק יא':

בביאור ב' שמות ה' ה' שלפני הי"ג תיקוני דיקנא שבתורה.

בביאור שם מצפ"ץ.

שהדיקנא כולה דינין ואין הדין נמתק אלא בשורשו.

בעניין הט' תיקוני דיקנא דז"א הנשלמים לי"ג תיקוני דיקנא דאריך.

בעניין הב' שמות אלהי"ם שבפאות הראש.

ביאור הפסוק: מן המצר קראתי י"ה.

שהדיקנא הוא סוד הדינין משם אלהי"ם הנמשך ממז"ס.

פרק יב':

בביאור בחי' הפה דאריך ואיך יוצאים ממנו ה' מוצאות הפה.

שמהפה וחוטם דאריך נמשכים בחי' הארות עד זו"ן ואו"א.

פרק יג':

בעניין החיבורתי שברישא דאריך.

בעניין הן' שערי בינה.

בעניין המ"ב שערים.

בעניין אבא טמיר וגניז ולמה לקח הכתר דאימא.

בעניין ההארה הנמשכת ממצח דעתיק על פניו.

בביאור כהנא רבא בח' תיקונים אתקן.

בעניין ההסתכלויות בין הפרצופים ואיך זה משפיע לזיווגיהם.

פרק יג' מ"ק:

בענין הש"ע נהורין.

פרק יד:

מונה והולך כמה מיני ש"ע נהורין.

בעניין הש"ע נהורין שבקלי' בסוד ע"ש.

בעניין היסוד העולה עד הג"ר.

שבז"א יש רק ק"ן נהורין.

בביאור העניין שבאריך יש כמניין אר"ך נהורין.

בעניין ב' הזיווגים שיש באו"א.

עד כאן סיכמנו באופן כללי כל הי"ד פרקים שבשער אריך ועתה נציין ג"כ מקומות לעיון בחיבורנו לכמה עניינים חשובים כדי שיהיו מצויים בידו של כל אחד ואחד בע"ה ואלו הם:

תקלח.	י"ג תיקוני דיקנא פירושם מהראשונים ז"ל:
תפח.	" תיקוני דיקנא פירושם מהרמ"ק:
תרפב.	" תיקוני דיקנא פירושם מהרמח"ל:
תקעז.	" תיקוני דיקנא פירושם מהרב יצחק חבר:
תרג.	" תיקוני דיקנא פירושם מבעל הלש"ם:
תצו.	" תיקוני דיקנא פירושם מהרב הרץ הלוי:
שמו.	ז' תיקוני גולגלתא פירושם מהגר"א ז"ל:

פרצוף אריך פירוש מהרמח"ל ז"ל:
סדר כונת הארת הי"ג תיקוני דיקנא דאריך לדיקנא דז"א:
האדרא רבא בעניין הדיקנא דאריך עם פירוש יין הרקח:
האדרא על התלת רישין עם פירוש יין הרקח:
בעניין החיבורתי והנימין מבעל הלש"ם ז"ל:
בעניין הניקוד מספר פרדס רימונים:

יחודים.

יחוד החוטם והפה עם פירוש הדע"ה:
יחוד החוטם והפה מסידור בניהו חלק זיכוך הנפש:
יחוד הווי"ן עם פירוש הדע"ה:
יחוד השק והאפר:
יחוד הזכירה:
מצות הנחת פאת הראש:

ולסיום ברצוני להביע תודתי העמוקה לכל אלו שסייעוני ועזרוני להוצאת הספר הנוכחי הן ברוח והן בגשם, ושיתברכו מפי עליון בכל הברכות כולן אכי"ר.

וברכה מיוחדת במינה מקרב לב לידיד נפשי ועמיתי בתורה **להרב דוד ברוך שליט"א** על שעזרני בלי הפוגות בחיבור הספר והגהתו, תהיה משכורתו שלימה מאת ה' ויצליח בכל עסקיו ושיזכה לראות יחד עם נות ביתו המסורה שתחי' כל בניו ובנותיו לימודי ה' ברוב נחת דקדושה אכי"ר.

וכן ברכותינו נתונות לבני היקר **רבי מנשה הי"ו** על עבודתו החשובה להוצאת ספר זה שה' יצליח את דרכו בקודש ושימלא כל משאלות לבו לטובה ולברכה אכי"ר.

ולנו"ב אשת חיל עטרת בעלה מנשים באהל תבורך מרת אהובה הי"ו, הנני מברך אותה בכל הברכות כולן ולרפואה שלימה ושתראה תמיד פירות בעמלה לגדל הבנים והבנות הי"ו על דרך ישראל סבא ושנשבע רוב נחת דקדושה מכל צאצאינו וצאצאי צאצאינו אכי"ר.

ויה"ר מלפניך אלהינו שבשמים שלא יארע תקלה על ידי ולא יצא מתחת ידי דבר שאיננו מתוקן ושיהיה חיבור זה וכל החיבורים שאחבר בע"ה לשם יחוד קודשא בריך ושכינתא לאקמא שכינתא מעפרא וכדי לברר כל ניצוצות הקדושה השייכים לנפשי רוחי ונשמתי ושבזכות לימוד זה ה' הטוב יסיר מלבנו שנאת

חינם ויטע בנו אהבת התורה ואהבת חכמיה, ונזכה לראות באחדות עם ישראל
ובביאת גואל צדק אכי"ר.

כה דברי הצעיר המצפה לישועת ה' בזכות סודות תורתנו הקדושה.

יצחק בן זכרי בן לאבי המנוח משה ז"ל
פא עיה"ק ירושלים ת"ו קרית מלך רב.

הדפסה ברזולוצית מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה
פחד יצחק - ד בן זכרי, יצחק בן משה עמוד מס': 2/ הודפס ע"י אוצר החכמה

מפתח כללי

עמוד

שער אריך פרק א'

א

ג

ט

דברי הרב ז"ל

פירוש רהוט

עיונים

שער אריך פרק ב'

נ

נד

ע

דברי הרב ז"ל

פירוש רהוט

עיונים

שער אריך פרק ב' (מ"ק)

עב

עג

עט

דברי הרב ז"ל

פירוש רהוט

עיונים

קטן

שער אריך פרק ב' (מ"ב)

צח

צט

קג

דברי הרב ז"ל

פירוש רהוט

עיונים

שער אריך פרק ג'

קז

קי

קיח

דברי הרב ז"ל

פירוש רהוט

עיונים